

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی
د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحقیق هفته

شماره: ۸۳ (از اول الی هشتم سنبله ۱۳۹۳ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی و اقتصادی هفته وار است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می گردد، تا نهادهای سیاست گذار از آن استفاده نمایند.

په دي گڼه کې:

- ۳ ..... مقدمه
- ۴ ..... **د افغانستان ۱۳ کلنه جگړه؛ درانه تلفات او ناسم امار**
- ۵ ..... د بهرنیو ځواکونو بریدونه
- ۵ ..... د بي پیلوټه الوتکو بریدونه
- ۷ ..... پر ملکيانو د بهرنیو ځواکونو د بریدونو موخې
- ۷ ..... افغان ځواکونه او د سیمه ییزو پولیسو جوړښت
- ۸ ..... د دولت وسله وال مخالفین او مرموز بریدونه

٩ ..... تلفات جنگ افغانستان و آمار نادرست ارگان‌های بین‌المللی

- عدالت انتقالی ١٠
- تلفات شهروندان نظامی و غیرنظامی افغان ١٠
- تلفات نیروهای خارجی ١١

مقدمه

د اوونۍ تحليل په دې گڼه کې، په افغانستان کې د روانې جگړې د بشري زيانونو او په دې جگړه کې، چې نژدې ديارلس کاله يې پوره کېږي، د بهرنيو او افغان ځواکونو، د دولت د وسله والو مخالفينو او ملکي وگړو د مرگ ژوبلې او وروستيو پېښو په اړه د شتراتيژيکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز د اوونۍ تحليل د بورډ شني لولۍ.

د تېرې ديارلس کلنې جگړې اصلي قربانيان افغانان دي او په دې جگړه کې افغانانو ته خورا زيات تلفات وراوښتي دي؛ خو د تلفاتو د شمېرو په اړه يې څېړندونکي راپورونه په بشپړ ډول له حقيقته لرې او تبليغاتي بڼه لري. په جگړه کې د ملکي تلفاتو پرته تر ډېره يوازې د دولت پر وسله والو مخالفينو وراچول کېږي، په داسې حال کې چې په تېرو ۱۳ کلونو کې د بهرنيو ځواکونو بريدونه او بمبارۍ د ملکي وگړو د مرگ ژوبلې د لوړې کچې يو اصلي عامل و.

په دې وروستيو کې يو ځل بيا هم د امريکايي بې پيلوټه الوتکو بريدونو زور اخېستی او د بهرنيو ځواکونو په بريدونو کې د ملکي تلفاتو د زياتېدو ترڅنگ، په ځينې مواردو کې پر افغان ځواکونو هم هوايي بريدونه شوي دي.

دا چې د بهرنيو ځواکونو د دغه راز بريدونو موخې څه دي؟ په روانه جگړه کې د ښکېلو لوړو چلند څه ډول دی؟ او په راتلونکي کې به د دې جگړې د تلفاتو په اړه څرنگه قضاوت کېدای شي؟ د دې اوونۍ په تحليل کې څېړل شوي دي.

د افغانستان ۱۳ کلنه جگړه؛ درانه تلفات او ناسم امار

په افغانستان کې د امریکا او ناټو د روانې جگړې نژدې ۱۳ کلونه پوره کېږي. ۱۳ کاله وړاندې د سپټمبر په ۱۱مه، کله چې د القاعدې شبکې له خوا په نیویارک او واشنگټن کې خونړي بریدونه وشول، له هغې پېښې کابو یوه میاشت وروسته (د ۲۰۰۱ کال د اکتوبر په ۷مه) د امریکا له خوا پر افغانستان د بریدونو او جگړې پیلولو فرمان صادر شو.

که څه هم په دې جگړه کې د امریکا او ناټو پوځیانو ته هم درنه مرگ ژوبله اوښتې؛ خو د جگړې اصلي قربانیان افغانان دي، چې تر بېلابېلو نومونو لاندې لاهم په دې جگړه کې د امریکا د دسیسو ښکار دي.

د دغې جگړې د تلفاتو کچه خورا لوړه ده؛ خو د جگړې د ښکېلو لوړو او ملکي وگړو د مرگ ژوبلې کره او رښتینې شمېرې نشته دي. دا چې ولې په افغانستان کې د باور وړ آمار نه دي خپاره شوي؟ څو لاملونه لري؛ کوم نړیوال ارگانونه چې په دې اړه وخت ناوخت راپورنه خپروي او د جگړې د قربانیانو آمار ورکوي، لکه په افغانستان کې د ملگرو ملتونو سیاسي دفتر (یوناما)، د بشري حقونو خپلواک کمیسیون، نورې نړیوالې ادارې لکه د بښنې نړیوال سازمان... کاملاً په طرف کې واقع دي او د عامه اذهانو د کنټرولولو د آلو په توگه کارول کېږي.

همدا راز افغان دولت په خورا لوړه کچه په فساد کې ښکېل دی؛ ظرفیت، حاکمیت او د سرشمېرنې او آمارو د وړاندې کولو معیارونه نه لري. کومې خصوصي نړیوالې ادارې چې د جگړې د تلفاتو شمېرې وړاندې کوي، هغوی هم د امریکا او نورو لوېدیزو هېوادونو تر اغېز لاندې دي او د همغوی له خوا یې مالي سرچینې برابرېږي؛ ترڅنگ یې کومې افغانې ادارې هم، چې دلته د آزادو ادارو په نوم فعالیت کوي، د جگړې په لوړو پوړی، په یو نه یو ډول تړلې دي، چې له همدې کبله، د دغو تلفاتو د رښتینو شمېرو د ورکولو هېڅ باوري سرچینه نشته او ټول هغه امار چې د جگړې د قربانیانو په تړاو خپرېږي، له تحقیقاتو او حقیقتونو لرې، یوازې د تبلیغاتي حربې په توگه کارېږي.

په دې جگړه کې که له یوې خوا د جگړې ښکېلو لورو (بهرنیو او افغان ځواکونو او وسله والو مخالفینو) ته درنه مرگ ژوبله اوښتې؛ خو له بلې خوا د جگړې د ټولو ښکېلو لورو له خوا، بې گناه ملکي وگړي هم په ډېر بې رحمانه ډول د دې جگړې ښکار گرځېدلي دي. ملکي وگړي په دې جگړه کې د بېلابېل ډوله چاودنو ښکار شوي، په بمباریو او چاپو کې وژل شوي، د سپر په توگه کارول شوي، له محاکمې پرته له خلکو سره پرې شوي... چې له بده مرغه دا لړۍ لاهم روانه ده.

په وروستیو څو میاشتو کې د جگړې د ښکېلو لورو او همدا راز ملکي تلفاتو کچه یو ځل بیا لوړه شوې او ډېری هغه پېښې چې درانه تلفات پکې اوږي، د توطئو او دسیسو بڼه لري.

د بهرنیو ځواکونو بریدونه

له ۲۰۰۱ کال راهیسې کله چې نړیوالو ځواکونو پر افغانستان برید وکړ، تر نن ورځې پورې د دوی په پوځي عملیاتو، هوایي بریدونو او چاپو کې په لوړه کچه ولسي وگړو ته مرگ ژوبله اوښتې ده. د ودونو په مراسمو بمبارۍ وشوې، د بې گناه وگړو پر کورونو شپني او خپلسري عملیات وشول، د بې پیلوټه الوتکو له لارې قصدا او یا هم د ناسمو استخباراتي معلوماتو له امله ملکي وگړي په نښه شول، په امریکایي ځواکونو پورې تړلیو ځانگړو ځواکونو په عملیاتو او جنایاتو کې گڼ ملکي افغانان ووژل شول او یو زیات شمېر یې گناه افغانان په افغانستان کې د بهرنیو ځواکونو پټو او ښکاره زندانونو ته یوړل شول، چې دې ټولو د بهرنیانو ترڅنګ د افغان دولت پر وړاندې هم د خلکو کرکه زیاته کړه.

بهرنیو ځواکونو د خپلو وسله والو مخالفینو د ځپلو ترڅنګ، وخت ناوخت پر افغان ځواکونو هم بریدونه کول او د معمول په څېر یې تېروتنه بلله، چې وروستی پېښه یې هم څو ورځې مخکې په پروان ولایت کې، د پولیسو پر یوه پوسته د بهرنیو ځواکونو په یوه هوایي برید کې، د دريو پولیسو د وژل کېدو او یوه بل د ټپي کېدو وه.

د بې پیلوټه الوتکو بریدونه

که څه هم د بې پیلوټه الوتکو په کارولو ځینې امریکایي جنرالان ډېر ټینګار لري؛ خو د دغو الوتکو په بریدونو کې ملکي وگړو ته د پراخې مرگ ژوبلې اوښتو له کبله، له تېرو څو کلونو راهیسې ځینې امریکایي چارواکو او د بشري حقونو مدافع سازمانونو، د دغو الوتکو پر کارولو کلکې نیوکې کړي دي، چې په افغانستان کې هم د دغو الوتکو په بریدونو کې، ولسي وگړو ته درنه مرگ ژوبله اوښتې او لاهم دوام لري.

په وروستیو کلونو کې ځینې فشارونو، په تېره د ولسمشر کرزي غبرگونونو د بهرنیو ځواکونو له خوا د ولسي وگړو د مرگ ژوبلې په کچه کې تر یوه بریده کمښت راوست؛ خو له یو شمېر وروستیو بریدونو داسې ښکاري، چې د بهرنیو ځواکونو بریدونو یو ځل بیا هم هماغه پخوانی رنګ اخیستی او یوازې تېره میاشت د امریکایي ځواکونو د بې پیلوټه الوتکو په بریدونو کې لسگونه ولسي وگړي وژل شوي دي.

کابو دوې اوونۍ وړاندې په نورستان کې د امریکایي ځواکونو په بمباری کې ۴۱ تنه ولسي وگړي، چې د خپلو ځمکو د حاصلاتو په راټولولو بوخت وو، ووژل شول. که څه هم په لومړي سر کې د دغه ولایت ځینې چارواکو هم دغه وژل شوي کسان، کورني او بهرني جنگیالي بللي وو؛ خو وروسته د نورستان والي هم دا ومنله، چې وژل شوي کسان ټول ولسي وگړي وو او عملیات له دوی سره له همغږۍ پرته ترسره شوي دي.

د بهرنیو ځواکونو دغو بې رحمانه بریدونو او وژنو د تېرو کلونو په اوږدو کې د افغان ځواکونو په لیکو کې هم د بهرنیانو پر ضد کرکې راوپارولې، چې له امله یې پر بهرنیانو غچ اخیستونکي بریدونه هم وشول، ان تر دې چې په ۱۳۹۱ کال کې یوې ښځینه پولیسې هم په کابل کې د امریکایي پوځیانو یو مشاور، په مخامخ ډزو سره وواژه.

تېره میاشت هم کله چې د هرات په شیندېډ ولسوالۍ کې د امریکایي ځواکونو په بمباری کې د ښځو او ماشومانو په گډون څلور تنه ملکي وگړي ووژل شول او د سیمې خلکو د پراخ لاریون پر مهال مړي د هرات ولایت مقام مخې ته راوړل، د کابل په قرغې سیمه کې په یوه روزنیز مرکز کې یوه افغان پوځي، په افغانستان کې د امریکا تر ټولو ستر جنرال په مخامخ ډزو کې وواژه.

دغه راز په تېرو څو ورځو کې د امریکایي بې پیلوټه الوتکو په بریدونو کې، د لوگر په مرکز پل علم کې څلور تنه ملکي وگړي ووژل شول او درې نور ژوبل شول، په همدې ډول د کندهار په خاکرېز ولسوالۍ کې هم درې تنه ملکیان ووژل شول او دې ته ورته، په ځینې نورو سیمو کې هم په همدغسې بریدونو کې ولسي وگړو ته مرگ ژوبله واوښته، چې له دغو بریدونو وروسته ولسمشرۍ ماڼۍ هم د یوې خبریانې په خپرولو سره له بهرنیو ځواکونو، د ملکي وگړو د وژلو د سملاسي بندولو غوښتنه وکړه.

بهرني ځواکونه د دغه راز بریدونو پر مهال، یا خو انکار کوي، یا یې په ناسم ډول توجیه کوي او یا هم یوه د ملنډو په څېر بڼه غواړي؛ وروستی ځل هم کله چې د هرات په شیندېډ ولسوالۍ کې د ولسي وگړو د وژنې خبره له توجیه کولو ووتله، په لوېدیځ زون کې د آیساف قوماندانۍ د دې پېښې له امله د شیندېډ له خلکو بڼه وغوښته؛ خو آیا تشه بڼه هم یوه فاجعه توجیه کولی شي؟ په داسې حال کې چې په تېرو کلونو کې څرگنده شوه، چې که بهرني ځواکونه وغواړي، نو هېڅ ملکي وگړي ته به، د دوی په عملیاتو کې زیان ونه رسېږي.

پر ملکيانو د بهرنيو ځواکونو د بریدونو موخي

ډېری شنونکي د بهرنيو ځواکونو د دغه راز عملياتو او قصدا د ملکي وگړو د وژلو هدف دا بولي، چې خلک د حکومت پر ضد راوپارېږي او په لوی لاس د ولس او حکومت تر منځ واټن زيات کړي؛ ځکه د دوی په وينا، چېرته چې د دولت وسله وال مخالفين ډله ييز بریدونه کوي او افغان ځواکونه له ایساف ځواکونو هوايي مرسته غواړي، هلته هېڅکله هم بمبار نه کوي. د دوی په اند، د بهرنيو ځواکونو خپلسري عمليات او د هغوی له خوا د ملکي وگړو د وژني چاره، له هڅو سره سره هم، د افغان دولت له کنټروله وتلې ده.

ډېری افغانان اوس په دې باور دي، چې همدغو ږندو بمباريو، د بې گناه کسانو نيولو او وژلو، وحشتونو او کرکو، د افغان دولت پر ضد د وسله والو مخالفينو د جگړې ليکې پياوړې کړې دي.

له بلې خوا په تېرو څو کلونو کې څرگنده شوه، چې د امريکايي ځواکونو له خوا د معمول په څېر له افغان حکومت سره د مخالفتونو له زياتېدو سره، ورته بریدونه شوي او ملکيانو ته درنې مرگ ژوبلې پکې اوښتې دي. دغه بریدونه په يو ډول د سياسي فشارونو د واردولو وسيله هم گرځېدلې او بهرني ځواکونه له دې لارې د خپلې سياسي لوبې اهداف تعقيبوي.

افغان ځواکونه او د سيمه ييزو پوليسو جوړښت

امريکا په افغانستان او عراق کې د خپلو اهدافو د ترلاسه کولو لپاره، د قومي او مذهبي جگړو اور ته هم لمن وهلې ده. په افغانستان کې د سيمه ييزو پوليسو تر نامه لاندې جوړښت د همدغې توطيې يوه برخه گڼل کېږي، چې له افغان ځواکونو سره يې د دولت د وسله والو مخالفينو په ځپلو کې د مرستې پر ځای، د خلکو کرکې راپارولې دي او په لرې پرتو سيمو کې د نامنيو او ملکي خلکو د وژلو او ځورولو اصلي عامل بلل کېږي.

د سيمه ييزو پوليسو د جوړښت په تړاو، له هماغو لومړيو وختونو څخه د مدني ټولني، خلکو او ځيني افغان چارواکو د مخالفت غږونه اوچت شوي، چې په دې ورځو کې هم په ولسي جرگه کې د فارياب ولايت وکيلانو، سيمه ييز پوليس په دغه ولايت کې د نامنيو اصلي عامل او ناکام سياست بللی دی.

سيمه ييز پوليس نه د افغان دولت له قوانينو سره سم روزل شوي او نه هم داسې کسان پکې جذب شوي، چې په سيمه کې ښه مخينه ولري، چې له همدې امله دا جوړښت هم د افغانانو د مرگ ژوبلې د کچې د لوړوالي يو بل اساسي عامل بلل کېږي.

افغان ځواکونو هم، د دوی په ليکو کې د قومي، ژبنيو... ستونزو له کبله، په هغو سيمو کې چې د افغان دولت تر ولکې لاندې دي، زيات جنايتونه کړي او ان په لويو ښارونو کې هم په جنایي جرمونو کې ښکېل بلل کېږي.

د دولت وسله وال مخالفين او مرموز بریدونه

د دې ترڅنگ چې په تېره ۱۳ کلنه جگړه کې د افغان او بهرنیو ځواکونو له خوا د دولت وسله والو مخالفینو ته هم درنه مرگ ژوبله اوښتې؛ خو د وسله والو طالبانو او نورو دولت ضد مخالفینو له خوا د ځای پر ځای شوو ماینونو په چاودنو او نورو بریدونو کې هم د افغان او بهرنیو ځواکونو ترڅنگ، یو زیات شمېر بې گناه افغانان وژل شوي او تپیان شوي دي.

له بلې خوا د وسله والو طالبانو تر نامه لاندې مرموزو خونړیو بریدونو کې، چې ډېری وختونه وسله والو طالبانو هم غندلي دي، تل بې گناه افغانان قرباني شوي، چې په تېره میاشت کې د پکتیکا په ارگون ولسوالۍ کې شوی خونړی برید یې، د بېلگې په توگه یادولی شو.

د شنونکو په اند، د دغو بریدونو تر شا سیمه ییزې او نړیوالې استخباراتي کړۍ لاس لري، چې د دوی په باور، د افغانستان په روانه جگړه کې بېلابېلې ډلې په بېلابېلو لورو پورې تړلې دي؛ خو عمومي افکار یوازې پر طالبانو مصروف ساتل شوي دي. د لوېدیځ استخباراتي کړۍ د بلک واک تر چتر لاندې بریدونه کوي او په روانه جگړه کې خپل اهداف تعقیبوي. ډېرې پېښې د دې ښکارندويي کوي، چې د لوېدیځ استخباراتي شبکې په دغو جگړو کې خپلې وسله والې ډلې هم لري او له نورو ډلو هم کار اخلي.

په دې توگه افغانان له تېرو ۱۳ کلونو راهیسې د ډېرو داسې بریدونو قرباني دي، چې بهرنۍ استخباراتي کړۍ یې د خپلو سیاسي لوبو د مخته وړلو لپاره ترسره کوي او د غربي رسنیو او په هېواد کې دننه په دوی پورې اړوندو رسنیو او کړیو له لارې یې، په اړه سرچېه تبلیغات کوي.

تلفات جنگ افغانستان و آمار نادرست ارگان‌های بین‌المللی

آمار نشر شده در سال‌های گذشته از سوی ارگان‌ها و سازمان‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که نشر آمار قربانیان جنگ در افغانستان، تنها و تنها جنبه تبلیغاتی دارد. در مورد تلفات جنگ جاری بررسی‌های دقیق صورت نگرفته و اداراتی که در این خصوص فعالیت داشته‌اند قابل اعتماد نبوده و در کل همه‌ای این ادارات به نحوی در طرف واقع بودند.

از نشر آمار تلفات جنگ در سال‌های گذشته پیداست که این آمار به هدف مغشوش کردن اذهان عامه نشر گردیده و با حقایق همخوانی ندارد. به گونه‌ی مثال گزارش‌های دفتر سیاسی ملل متحد در افغانستان (یوناما) همیشه نشان می‌دهد که بیشترین تلفات به افراد ملکی، از سوی طالبان مسلح وارد می‌گردد، هرچند در حملات طالبان مسلح تلفات سنگینی به افراد ملکی وارد می‌گردد، اما یوناما در خصوص تلفات ملکی از سوی نیروهای خارجی آمار خنده‌آور را نشر می‌کند، تا از این طریق افکار عامه را منحرف کنند، طالبان مسلح را توسط مردم سرکوب نمایند و از این طریق تلاش دارد تا روی جنایات ضد بشری نیروهای خارجی پرده بیاندازد. در حالی که نیروهای خارجی، افراد ملکی را حتی به گونه‌ی دسته جمعی مورد حملات قرار داده و بیشترین تلفات را در ۱۳ سال گذشته به افراد ملکی وارد کرده‌اند.

بدین ترتیب آمار جهت‌هایی که تا حدی بی‌طرف پنداشته می‌شوند و آمار تلفات جنگ افغانستان را نشر کرده‌اند، نیز بر اساس بررسی‌های دقیق نبوده و آمار تخمینی را نشر کرده‌اند؛ اما به طور کلی در این جنگ تحمیلی ده‌ها هزار نفر کشته و صدها هزار نفر زخمی شده‌اند.

عدالت انتقالی

در جوامعی که برای تامین عدالت از لحاظ زمانی و مکانی شرایط مساعد نباشد، برای بررسی جنایات انجام شده در زمان جنگ از لحاظ مکانی و یا زمانی انتقال عدالت صورت می‌گیرد. به گونه‌ی مثال، از لحاظ مکانی بیشتر دوسیه‌های جنایات جنگی به محکمه بین‌المللی جنایی هاگ در هالند انتقال می‌گردد و از لحاظ زمانی نیز با مساعد شدن شرایط در یک جامعه، جنایات جنگی به بررسی گرفته می‌شود و مجرمین آن محاکمه می‌شوند.

در مورد محاکمه مجرمین جنگی سه دهه اخیر در افغانستان نیز پس از سرنگونی رژیم طالبان فیصله صورت گرفت که جرایم جنگی دوره‌های مختلف دهه‌های اخیر بررسی گردیده و مجرمین آن باید به میز محاکمه کشانده شوند؛ اما بالعکس همه‌ای آن مجرمین در سال‌های گذشته در رأس قدرت بودند و در ۱۳ سال گذشته نیز بجای آنکه جنایات تحت بررسی قرار بگیرد، حتی موارد و آمار تلفات و جنایات جنگی ثبت نگردیده و یا هم به گونه نادرست و غیرواقعی ثبت گردیده است.

در ماه سپتامبر ۲۰۱۳ میلادی لوی سارنوالی کشور شاهی هالند اسمای حدود پنج هزار تن از آن عده افغان‌های را که طی سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۵۸ هجری شمسی بنام‌های مختلف از سوی رژیم کمونیستی کشته شده اند، افشاء کرد؛ اما برای محاکمه مجرمین آن هنوز هیچ کاری صورت نگرفته است. ولی آمار و مجرمین جنایات جنگ ۱۳ سال گذشته اصلاً مشخص نگردیده است که در گزارش اخیر سازمان عفو بین‌الملل یا امنستی انترنشنل، نیز به این مسئله اشاره شده است. در این گزارش آمده است که نیروهای بین‌المللی روحیه حسابدگی در مورد تلفات افراد ملکی ناشی از عملیات و بمباردهاها آنها را ندارد و حتی جنایات جنگی مشهود نیز مورد بررسی قرار داده نشده و مجرمین آن مجازات نشده‌اند.

کمیسیون مستقل حقوق بشر نیز آمار ضد و نقیض و دور از حقیقت را نشر کرده و فعالیت‌های آن به گونه مدافعین بشر نه، بلکه با نشر گزارش‌های دور از حقیقت شکل ضد بشری را بخود گرفته است. فعالیت‌های جامعه مدنی در رابطه با تأمین عدالت انتقالی نیز، تا پروژه‌های مقطعی محدود بوده و مؤثریت در فعالیت‌های آن وجود نداشت.

تلفات شهروندان نظامی و غیرنظامی افغان

آماري که از سوی طرف‌های درگیر جنگ (طالبان مسلح و ارگان‌های امنیتی افغانستان) در مورد تلفات روزمره، به نشر می‌رسد و همه روزه از کشته شدن ده‌ها بلکه صدها نفر سخن می‌گویند، اگر محاسبه شود، شمار تلفات جنگ افغانستان در ۱۳ سال گذشته، به صدها هزار تن می‌رسد؛ از همین‌رو گفته می‌توانیم که این احصائیه‌ها دور از حقیقت می‌باشند.

همان طوری که در پیش اشاره شد، ارگان‌های بین‌المللی آمار حقیقی تلفات را نشر نکرده‌اند. در گزارش اخیر سازمان عفو بین‌الملل (امنستی انترنشنل) آمده است که نیروهای خارجی در پنج سال گذشته، به شمول زنان و کودکان ۱۱۰۰ فرد ملکی

را در افغانستان کشته‌اند. در گزارش این سازمان بین‌المللی آمده است که در مورد تنها ۱۰ واقعه‌ای که در سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۳ رخ داده، تحقیق کرده است.

دفتر سیاسی سازمان ملل متحد (یوناما) نیز در گزارش اخیر خود گفته است که در شش ماه اول سال ۲۰۱۴ میلادی، ۱۵۶۰ فرد ملکی کشته و ۳۲۸۰ تن دیگر زخم برداشته‌اند.

آمار برخی از ادارات بین‌المللی دیگر نیز نشان می‌دهد که تنها در سال ۲۰۱۳ میلادی، بیش از ۳۰۰۰ فرد ملکی کشته و ۵۶۰۰ فرد ملکی دیگر زخمی شده‌اند، اما بیشترین تلفات در سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۰ به مردم ملکی وارد شده و در سال‌های اول جنگ افغانستان نسبت به سال‌های اخیر، تلفات مردم ملکی به مراتب بیشتر بود.

شمار کشته شده‌گان نظامیان افغان، به شمول پولیس محلی، نیز حدود ۱۳۰۰۰ تن اعلام می‌شود؛ اما تعداد تلفات نظامیان افغان نیز بیشتر از این است.

از سوی دیگر، اصلاً نمی‌توان تلفات سیزده ساله طالبان مسلح و سایر گروه‌های مخالف دولت، تخمین زد؛ چون در بیشتر موارد در عملیات نیروهای افغان و خارجی مردم ملکی نیز، به نام مخالفین مسلح دولت کشته شده‌اند.

ولی به طور کلی براساس آمار نشر شده از سوی برخی اداره‌های بین‌المللی، حدود ۴۵۰۰۰ تا ۶۵۰۰۰ افغان در ۱۳ سال گذشته (۲۰۰۱-۲۰۱۴) کشته و صدها هزار افغان دیگر زخمی شده‌اند.

تلفات نیروهای خارجی

طبق آماری که از سوی وزارت دفاع امریکا نشر شده، تا سال ۲۰۱۳ میلادی حدود ۲۵۰۰ سرباز امریکایی در جنگ افغانستان کشته و حدود ۱۹۰۰۰ سرباز دیگر زخمی شده‌اند و در این مدت شمار همه کشته شده‌گان نیروهای بین‌المللی در افغانستان، به ۳۵۰۰ تن می‌رسد.

برحسب این آمار، تنها در مدت یک سال (سال ۲۰۱۰) ۴۹۶ سرباز امریکایی کشته و ۵۲۴۷ سرباز دیگر زخمی شده بودند که همین سال (۲۰۱۰)، خونین‌ترین سال برای نیروهای خارجی از آغاز حمله بر افغانستان، نیز پنداشته شد. اما حقیقت این است که شمار کشته شده‌گان و مجروحین نظامیان امریکایی و نیروهای بین‌المللی در این جنگ، به مراتب بیشتر از این آمار است.

زمانیکه میزان تلفات نیروهای خارجی در ۲۰۱۰ میلادی به بالاترین حد رسید، نیروهای ناتو جنگ افزارهای سنگین را به خاک افغانستان آوردند و حملات خود را تشدید دادند. بناء در این سال میزان تلفات مخالفین مسلح دولت و افراد ملکی نیز خیلی بلند بود؛ اما پس از سال ۲۰۱۰ این تلفات تا حدی کاهش یافت.

ولی اینک بازی سیاسی امریکا و حملات اخیر نیروهای خارجی نشان می‌دهد که تصمیم به پایان دادن جنگ در افغانستان را ندارد. بنابراین در کنار این پرسش که پاسخگوی این همه ستم‌ها و رنج‌هایی که افغان‌ها در ۱۳ سال گذشته آنرا متحمل شدند، کیست؟ این پرسش نیز نزد افغان‌ها بی‌پاسخ است که تا چه زمانی در آتش این جنگ بیگانه‌گان خواهند سوخت و بالاخره نتیجه آن چه خواهد شد؟ پایان

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrskabul.com - csrskabul@gmail.com

وب سایت: www.csrskabul.com

شماره تماس: 784089590 (+93)